

تاریخ ضلوع صلی زہدانی

۱۳۰۰

۱۳۰۰

ہوزان

خلیل محمد دھوکی

تہجرت و من نشانہ

ہوزان
خلیل محمد دھوکی

پیش کشہ بو

وی نارینی یا کو نہز
د دہریا چاقیت خودا خمند قاندم

وهي لاتي من

هاژ خو هه به ۱۴
ٴاڤا بن پټل هټدی هټدی
•• ماسیا دخوت
ٴه و بوهارا گول بو دگهش
ٴه و بخو دخوت ••
هاژ خو هه به ۱۴
ٴا دوژمنا ٴه ٴرو دٴین
سکرا چټکه ن •• جوکا بگرن
مه نه بیت ٴاڤ ••

تیرا بهردن ، مه کوره کن
داژ مه را نه مینن چاف ..
گورستانا مه خه ملاندی
بو شهیدا وی بسوژن ..
خورت و میرو تهف عه گیدا
بخافله تی نهو بکوژن ..
که وی لسر گرا دقه بیت
وی بگرن ..
نه زمانی لی نهو بیرن ..
کو ترو چیچکا بیخه داڤا
دهریت پرکا لی بگرن ..
وه لاتی من
کافله کم نهز بن دهر گه مه
دا پیتنگا بجهو نیم
نهز نه مینم
بو فه قیرو تهف هه ژارا
نهز چ بینم ..
لی وه لات و من دفتین
روندکیت دهیکا کومبکه م
بو تیهنی یا ..
گوشتی لهشی ژیفه بکه م
دانم تیشتا خپر برسی یا

نوبه داریت دول و چیا
وهلاتی من .. پره کم نه ز
من دست و پیج شه نگسته نه و
دی هر مینم
بریندارا دی بورینم
بینه تو
بینه یی بدهسته کی
دجه نگین دا هاته برین ..
لی دی بوتنه
خوش وهلات و
خو گوری که یی و را گرین ..
خو را گرین ..

۱۹۷۳

✓ کاغذ کا ذہن لائق ہے
گیتا۔

هه‌ی جانا من ..
گافا بیرا ته دئیت بمن
ژان و کوفایت خو ژ دل
بشهینه .. و ژمرا بشینه ..
هه‌ی جانا من ..
دهمن لگوفه ندو داوه تا
خو دخه‌ملین .. دقه‌هه‌ژین
جه‌رگه و دلن ته دحه‌لین
لئیری جانی
ئه‌ز یخ خه‌نده‌ک و چه‌په‌را

دھہرینم

زکیت خوین میڑو نوکہ را

یت درینم .. یت پہقینم ..

دا روڑہ کا پر خوشی و نوی

ڑتہ را بینم ..

دہمن لہیران و بوہارا

خو دلہقینن ..

زہری سہرکیشیت سہیرانا

ڑباغ و بستانا ددہرینن

لہہری ہمی کوپیت چیا

ل سہریت ری یا

دی من بینی

دہمن گورزا دہوہ شینم

تہ نیا خوین میڑت و ہلاتی

دہہرشینم .. دہہرچقینم ..

ہمی جانا من ..

کوٹرکہ کم .. شاپہرہ کمی دی کہم سیہر

لہر سہری تہ

دلخ خودی کہمہ کانی

لہر ریکا تہ

دا ژئى څه خوى گاځا دڅي
 وان شينه واريت پر برين
 دهمى چيچك بخو دگرين
 باور بکه .. ههى جانا من
 گاځا دستا دهه ليم
 زه ندو باسکا دشدنيم
 وهک ميهال بهر دهڅي گورگي
 پشستا دوژمنى دقرينم ..
 دڅه چه مينم ..
 ههى جانا من ..
 سوزو په يمان ددهم ته
 لروژه کا گهش
 وان چاڅيت رهش
 دکلي وهر کم
 وان برينا څه که وينم
 ژ دل دهر کم .. ژ دل دهر کم ..

۱۹۷۴

كەتئىنا مەزىن

دبه‌حرا ژانو کوشانا‌دا شرينئ
زقروکا ئيش و برينا
ئەز قەخوارم ..
لەو مەژارم .. قەت نکارم
خو بەردەم پيليت ئەقينيئ
نازە نينيئ ..
برينا مەن هيتز کويرترە
ژ برينا مەم و زينيئ ..
هەندى زاروکا مەواريت
قيرە قيرە بيت ، ژ بەر نالينيئ
هەندى سورگولا تازى بيت
بەهرو شينيئ و مەرگري بيت

ژ بهر بوهارو هافینئ ۰۰
 هندی رینکا خورت و میرا
 ژ مژو توزئی داگرتی بیت ۰۰
 که پرۆکا بئ کس و ژارا
 هه پرافتی بیت ۰۰
 قهت نکارم
 خو بهردهم پیلایت نهئینئ ۰۰
 ئای شریئ ۱۱ نهئینا من
 ژ نهئینا ته که فتره ۰۰
 مهز تره ۰۰ بهیز تره ۰۰
 گهرم تره ۰۰

۱۹۷۴

گیزنکا دی یا بتوزو کا دی

جاره کا دی
 گینا من زفیری شه جانن
 بتوزو کادی
 کانن یادی؟!
 نه فجا بهس من
 بسوژه و گر کئی خه ما خیر که
 لسه رقی دلی ..
 بهس من بکوژه و
 بهس تو خونین لچاقا بده
 لشوینا کلی ..
 ودره .. ودره ..
 سوتم جه ليام ..

ما شه مالکا شه نگه فینا من شه مری **
گه نسئ لزه فیا ژینا من
مانه دوری **
بوهارا من یا دکه ت گری **
وهره ** وهره ** خوشکه فیینی
دا نه که فین دهر دو خه میت
مه و زینئ
کینله شوکا نه فیی ژینئ **
گه فیی ژینئ **

۱۹۷۴

گازیک رُجہ کی ٹاسیا ✓

هو برانو !!
ریشینگین ئەم هەر بێ چرا ؟!
ئەری چرا ؟!
لنیفا شەفا رەش و تاری
نە هەقال و هوگر هەنە
هەلگرن هاری مە باری
ما دیتن
کو ترکیت مە مشەخت بێن .
هیلینا بیلن دەر بێن .
وهرن ئیروکه بێن

که له خیت چیچک و پورا

لچال و کورا

تیرۆ رزین ..

که فوکیت مه له می نزارا قرقچین ..

ماسی هاتنه داعیران و یان خه ندقین ..

لی براینو !!

هر چه ند که له ک دار به لاقه و

رویاره ک پر تورو داقه

لی مه خه بات و بزاقه

چنکو گهلۆ !!

که ویت مه هر یی دقه بن ..

ماهینیت مه هه می سحارا دشهن ..

گویت مه چاندین نامرن

هر دکه هن ..

باور بکه ن ..

دی روژه ک ئیت

هر چار قولاییت دلخ مه

گهش بن •• قه بن ••
وه دياره تهن دوژمنانه ليره
پن کو نه ژرو شهيد بيت
گوری ناخا پيروز دبيت
سه رفته رازی •• بشانازی ••
گه نهجه کنی دی
بشهنگ و پهختا پادبيت
چنکو براينو!! نه و پتهنا
پاشه روژه کا گهش و نوی
دهلکيشيت •••
دهلکيشيت •••

۱۹۷۴

سحر بهستی

(پشتی پہزی سر ژیدکن
دگورین و کہفل دکن ..
لین ئیرۆ که لچه ند وه لاتا
بهزی مروقی بکوژن
دزیندانا دا کہفل دکن) .. (۱)
ئهری گهلی داخاز که ریت سر بهستی یی
یت ناشتی یی و ته نامی یی
هوین لچ دگه رن !!
پا دی وهرن
خوین یا پهنگی

لكويرئى و كهنگى !؟

مروف بساخى دئيت قهشارتن !!

لكويرئى و كهنگى !؟

بھى رھنگى

زكىن ژنا بھهمله بشه رت

دئيت دراندن !!

لكويرئى و كهنگى !؟ هو بھى دهنگى !!

بيستان و چھم دئينه سوتن !!

پزو زاروك دئينه كوژتن !!

ئهرئى هھى هو !!

گھلى مروئيت كه پرو كور !!

ما نايينن •• لچهرخنى بيستنى

لچھند وھ لاتا ••

لسھر ئاھا كولئى ژ دايك بوين •

پيتيت زولم و زوردارى بين

بيت ناگرى و بيت تارى بين

وان دستوژنو و هھر هو

ژ بين چاره بھى دمرن ••

خېر گھنسى پيٹھه زھر بوى

ژبی خودانی

•• که رو گولک دناڤ دا دچهرن ••

ښه څجا جانې خوشنقی بی

•• سر بهستی بی ••

دناڤ خه نده لڅو چه په رادا

لته د گه ریتم •• ته ناییم ••

د ناڤ که له خیت مروغان دا

د ناڤ خانیکیت هه رافتی دا

د ناڤ دارستایت سوتی دا

لته د گه ریتم •• ته ناییم ••

لی من لبه ره ، بهری بزم ••

بهری پیکه خوژ هه زاری

یان ژ نه چاری

که ز بهیلم و بزقرم ••

ته بییم •• ښه ی سر بهستی

لی من لبه ره ••

•• وهر یا فهره •• هه ر یا فهره ••

۱۹۷۴

(۱) یاز هوزانغان عمره ب عبدالوهاب البیاتی ورده گرتی به ••

تاریخ بوسنیائی دکتہ گری

گه لو نارینئ گرنه

ژ بهر نه ئینئ ..

گه لو بیژنئ ..

بین کو بو نه ئینئ دژینئ ..

جاران بخۆشی .. جاران هه ی هو !!

دئ بئازارو کو فان بیتن ..

جاران نه ئین

میهو کاریت شقانی بین

جان پیری قیای

دبه ته چه روانی لئزارا ..

جاران دھائیتن بہر دھٹن

گورگہو ہارا ..

جاران سکرانژ خوینا دلا

دپہنگی نیت ..

جاران بوہارا لہر دلی

شہنگہ تولازا د خہملینیت ..

جاران برینا کویر دکہت و دئارنیت ..

جاران سترائیت خوشی بین

بوئہفیندارا دلورینیت ..

ئہفجانارین .. ژ بہر ئہفینین

دکھی گرینین !!

نہ تو بتنن بڑان و کولی

تو بوی دلی

پشکہک کولی

لن ئیروئہزو بین ئہفیناژدل کری

بین لہش لن ہاتی کہلاشتی و

پرت پرت کری ..

بین کوپشتی

هزار روم و تیر فیکه تین

هتیر نه فین ژ بیر نه کری ..

نه ختیر .. نه ختیر

ناکه یین گسری

نه فجا توژی ..

بنی گرین و بنی خو بکوژی ..

بو نه فینا گران بژی

نارین بژی نو هر بژی

۱۹۷۰

: نه فه یاد رۆژنامه هاو کارین دا به لاقبوی

دوستا بقی و وفا

دوستا منی !!
هو مه قالین .. هه می سالی ..
بابه لیسک و بارو فیت ..
هلگریت دهر دو کوفانا ،
گه ف دکر ن ..
خه م دهیلان ، خوشی دبرن ..
هینگی دوستی
هیچی بیت من ، هه می دمرن ..
کوزو نزاریت لهشی من
هه ره ون بیت کو ته سو تین

۶۶۶

دوستا منی !!
هو مه قالین .. هه می سالی ..
بابه لیسک و بارو فیت ..
هلگریت دهر دو کوفانا ،
گه ف دکر ن ..
خه م دهیلان ، خوشی دبرن ..
هینگی دوستی
هیچی بیت من ، هه می دمرن ..
کوزو نزاریت لهشی من
هه ره ون بیت کو ته سو تین

ديسا لکويري ته دڙين
کارو بهرخت من بچرن ..
هه ره .. هه ره ..
من نه زاني .. دمهڙين ته دا
درو دپرن ..
دگه را خپاندنا ته دا
هه قال دمرن ..
مروث دمرن ..

۱۹۷۵

مَالِئِ خَوْفِ الْوَقْتِ
دَيْتَهُ جَرِيئًا كَمَا تَكُونُ

هو براوو !!

سینگ پلاوو !!

وه کی نهۆ بيرا من دئيت

دهمن تو هاتيه كارخانئ

بزكئ فالاو زارو دبرسى ..

لهژى دخورين .. هه ره .. هه ره ..

كى دزانيت توج كهسى !؟

هينگى كه كئى ژار من زانى

توژى مينا من بئى كهسى ..

توج دخوازى و تولىچ دبرسى !؟

ئەرئى ما تە نە لېير بو
 دەمى قولكانا (بىن كەسى)
 پەقى و دگوتى : بىن ترسى
 « يىست و ھوت سالە من رىنجبەرى تۆم
 بەنانو ئاوو جل و بەرگى خۆم
 خزمەتم كوردى لە ئيران و روم
 لە پىناوى تۆ شكاوه ئەستۆم »
 لى براوو !! سىنگ پىلاوو !!
 ۋەكى نھو بىرا من دئىت
 گاڤا تە چاڤ بوينە دو ستىر ..
 تە دەنگ بوپە قولكانە كا
 ژوى مەزى ھىر ..
 ئو تو بوى شىرو تە گوتى ..
 ئەز پالەمە ..
 بارى من تەڤ جارا خەمە ..
 مەرا من بوزلە چاڤىت
 تەڤ دوژمنا
 كىرو چەقوك و كەلەمە ..
 بزاقا من يا ھەردەمە ..

هه ریا فهره ..
 خو هوشیار کهین ..
 زولم و کارین پراکهین ..
 له ورا من دفتیت
 گورگ و رویشیا راته قینم ..
 شیر و پلنگیت مهیدانا
 فه زفرینم گیری دیسا ..
 کهوو که فوک و شیرکا
 ژمشه ختبونن فه گهرینم
 جارهک دی هیلین و لیسا ..
 ژتف کانیا
 پامالم کرم و زیری یا
 گهریت ژارو تیهنی یا
 ژقرچینن .. ژهشک بینن
 نا فهدم جارهک دی دیسا ..
 په قینم .. بدرینم ..
 گهنی زکیت نوکه رو خون میژو پیسا ..
 لئی براوو !!
 سینک پیلوو !!

تاجا سهري خري ژار اوو !!

من هند ديت تو لمن بهرزه بوي ..

لني کهر نه بوي ..

بني دهنگ نه بوي ..

لهه مي لاييت نه ساني دهنگي ته هدا

گه لني بني دهنگ و که پرو لال

نه کهن زارو بينين برسي ..

نه چ ژينه ، يا کو دبوريت بترسي ..

نه چ ژينه ،

يا کو دبوريت بترسي ..

۱۹۷۵

محمّد بن النعمان وکتابه کی نہ رُتھائی

ئەف نە خەونە ..
 نە داستانەك گەلەك كەفنه ..
 لى راستى بەو من دەھىرىت
 لەو من دەھىت ئىك فەگىرىت
 ئاى خەلكىنۆ !!
 لواردكىى بىن كەس و خودان
 لچولەكىى ھشك ، بىن ئاف و نان
 من ددا رى
 ئاخ زوى رى ..
 سترى و ھەزا

شهره نیخ بوده گه ل هرو بای

قیری و نالینا مروغان

هرینا نهورو بریسیا

ژدل چکدکر ..

توزا ژ گه ژینا بریندارا پرادبی

چاقیت دویکیل و کادی پین

کوره دکر ..

لین خه لکینو !!

من ژی دا ری

لبهر وئی هرئی

لین هیتشتا ژری

قوناغهك مای ..

ناجیج و ماجیجیت نه مای ..

دویکیلا موه شینچا شینچا نه مای

خر بونهغه ..

من دست و پین کربون ستوینا پراکارا،

لین ژین برن و شکاندن ..

چاقیت دگهش .

چرا بیت شهف رهشا ژارا،

تای بکیرا قوقلانندن ..

سينگي من ڙي
 گهرمه هٽلينا سٽوي يو نوبه دارا
 بڙکاندن ..
 پشٽا من ڙ نيٺي ڦراندن ..
 نه ٺجا هندابونو ڦرين ..
 پشٽي ٽيچيرا خو ڪرين ..
 نه ڙ بوي ڀهنگي
 لڙهخو چانٽيت لهشي من خوين
 گهڙهڪ ڀهنگي ..
 وهلي ڪهنگي !!
 ڪي ههيه بو
 تهف ههڙاريت هي جيھاني
 چيروڪا من ڙ دل نه گيريت
 هيڙ نه ڙهنگي !!
 هيڙ نه ڙهنگي !! ..

۱۹۷۵

ششان

هو ششانو !!
من لبيره و من بين زاني
كاني چوان
هو بين دهنگي !؟
بدهئي گورگا
پهز مرو خوين لدور ته پهنگي !؟
لني يا فوره
جاره كا دي ميهو كارا ..
خپ كه يه زوم و نزارا ..
چنكو ديتن !
(سهر بلندي نه هر هنده
مروث چ جارا نه كه ثيت ..
بهلكو هنده ، دهمي دكه ثيت
جاره كا دي
رابت و ژ نويكا بهزيت) ..

۱۹۷۵

يا تو دخوازي

هه‌ی هو جانني يا تو دخوازي ..
من ئی گه‌له‌ك
لدویف دكر گازی ..
لین ئه‌و هیتی
كه‌فته يا پارو پیراره ..
تو بزانه ئی سال پیشه
ئه‌ئینا شه‌نگه وه‌لانی
لبر ده‌رازینكا دلین من تۆبه‌داره ..
ئسه‌ره‌كانیا مه‌ژین من
هه‌تا دوپسه‌هین بكاره ..
ئدل بزاره .. ئدل بزاره ..

۱۹۷۶

مازار و کوفان
دینہ اگر تیرے و بیشک ہوں

Handwritten text, possibly a signature or name, located in the lower right quadrant of the page.

- هو شاعرو !!

هزرا نه که .. پيرا نه که ..

ئيش و نازارو کوفانا قهت پانه که ..

ته چي به لبين باري خه ما ؟!

ته ري ما بو ته نه گوتن ؟!

ئارمانجا ته دویره و ديئژن مر نه ما !!

ته فجا بو کي ،

ستران و به ندا تو دهي ؟!

کي ها ژ ته به ؟! کي تو دهي ؟!

- ئاي خه لکينو !!

وەرن بېنن ئى كارى
 لئى جىھانا پر ئاخ و ئوخ
 خوشى لى نايىت دىارى ..
 گەر هوين نەبن
 پاكى دى ئەئرو ئىت هارى ..
 ئەف زارو كىت ژنوى گەهشتىن
 دقېن بدەن رى
 لى كى دى وان
 ۋدەستىت دەھا قورتال كەت و
 بە تە سەر رىكا راستى بى ؟
 ئەو تۇرىنا لەشيا دىتنا لاوى ماى
 كى دى گەھىنتە وئى ئومىدو هىشى بى ؟
 ئەو كاروانى ژمىژە داى رى
 جار پىشكەتى و جار پاشمە ماى
 كى دى گەھىنتە قوناغا
 دوياھى بى ..
 ئاى خەلكىنو !! باوەر بكنە
 ئەز ھزرو بىرو كوئانا
 لەئىنا دكەم

شیلکیت بارانی و نائف ددهم
زهئی و جنیکیت هشک کری
ئه زهزرو بیریت خو دکه مه
گولله و تغه نك

بو زار و کئی هیژ دزگه دا
باب لی هاتی شهید کری
پاگرتن و پیشفه چونهك
بو هر گه نجی

هیئی و داخازا خو هیلای و ژبیر کری ..
ئه زهزرو بیریت خو لبه روکا تهف شهرا
دکه مه خه ندهك

بو ته هلگری ئالاین سه ربهستی بی
ئه ئجا چه وا

دی پاشفه ئی و زفری ..
دی بده ری ..

باور بکه ئه ز دزائم .. گهر ته داری
هه چی مروقی ئستی
بی ژ نه چاری

کورکئی خه باتی ئیختی ..
بی مهزی لی هاتیه هیرای ..

ہیں خود لہلیفہ کن ہیلای ..

دی دہر کہن و سینکا کہ نہ

چہ پھرہ کن مینا پیلای ..

دی بدہ ری .. و پاشقہ نہ ئی

پاشقہ نہ ئی ..

۱۹۷۶

من دگوتو ته فه دگیرا

نارينا من !!
 من دگوت و ته فہ دگيرا
 من دگوتی ! ژيانا من
 ييا بانه کا تينہنی بہ
 قرقچي و هسك و بين ئافہ !!
 ته دگوتی : من خوين ئافہ ..
 من دگوتی : ئه سمانی من
 ژمزو مورانی گرتی بہ و بين هه ئافہ !!
 ته دگوتی : چائی من روژا لهندافہ ..
 من دگوتی : سور گولآ من

چرمسی به و بی خونافه !!

لنه خشه یا شه نگه بو هاری

یا بی نافه

ته دگوتی : نه زم نه خشه ی دغه هینم

وئی ژته را نه ف سلاقه ..

من دگوتی : قوناغا من

رینکه کا پر ستری و داقه !!

ته دگوتی : نی من ژ بو هندئی بزافه ..

ههی نارینی !!

پا کا دلنی لیسئی جارا !!

کا نه و سینگئی ده ریا مه زنا

دلدارو نه قیندارا ؟!

کا نه و ناخفتنییت شرین

ته فه دگیران بومه ئیخسیرو هه ژارا ؟!

کانی ؟! کانی ؟!

ههر هو زویکا

ته نارمانجیت خو ژبیر کرن !!

ته خرپ هیغی و ئومیدیت من

سەر ژیکرن !!

ئەری ناینتە بیرا تە !!

وەك تە دگۆت :

پاییزا تە ، دئی كەم بوهارو خەملینم

سەد هزار دەرمانیت بزار

دئی لبرینیت تە وەرینم ..

دئی تە ز دەریا كوفا نا

قورتال كەم و زوی دەرینم ..

پا تە بوچی ئەف ئاگرە بەردا دلی ؟!

ئەو بوهارا تە دگۆتی !

• نە خەملی

لئی ناریننی !!

گەر جارە كا دی تو هاتی و

دیسا تە ئیا ئەئیننی بکە ی ..

کورکینی راستی بکە بەرخوو من ژیرنە کە ی

دلیت نازك

پەر كوفا نو ئاخینك نە کە ی ..

باغنی ئیرەم كاقل نە کە ی ..

داناغنی تە ل سەر دلی من

بیت چاپکرن ..
سه خمرهت هیقی و نارمانجا
خوبدهمه گوری کرن ..
خوبدهمه گوری کرن ..

۱۹۷۶
یا دروژناما هاوکاری دا
به لاثبوی

تاریخ اسلام

نارينا من !!
هه هه هوگرئ !
هوگرا تهف دهم وگافئ
چما ئير وکه نازري و
تولن ناکه هه چ سلافي ؟!
کئ گوت ته ؟!
نه چه چ نيچيرو پافئ !
ته ئينا هه لاهي پافئ
نه چه .. نه چه
ته چه داخا زکر من نه کر ؟!

گەر تە روژ ئياو
 من ژ تە پرا روژ نە ئانى ..
 گەر تە « شيرى شىرا ... » ئيا
 من نە ئانى ..
 گەر تە ئيا
 وەك (فەرھاد) ى ،
 ئەز بو تە كو نكەم چپاكى
 من نە كارى و من نە زانى
 ھنگى من بھىلى ھەزى مە ..
 نە چە .. نە چە
 گەر تە كو تى :
 برسى مە و برسا تە نارى ،
 گوشتى من بيت ..
 تېھنى مە و تېھنا تە نارى ،
 خوينا من بيت ..
 لىشە ئا تارى
 چرايى رىكا تە نارى ،
 چاقى من بيت ..
 من نە كارى و من نە دانى ..
 گەر تە گو ت و من نە ئانى ..
 ھىنگى من بھىلى ھەزى مە

نهچه .. نهچه
 نارینا من !! ئەز دزانم
 ئەف خوزی نهو
 « کەس بخوزی یا ناگەهتە باقی کەزی یا »
 لی خوزی بیت من هیشی نهو
 هیشی بیت من
 ئومیدا روژە کا نوی نه ..
 ئومیدا روژە کا نوی نه ..

۱۹۷۶

یاد روژناما هاوکاری دا
 به لاقبوی

دست بزقره ✓

نارینا من !!
 تو چ دیتی ۱۴
 تا که نگلی تو خونین دلین من دئی ریژی ۱۴
 دئی هر میژی ..
 نارینن بهس خو گیروکه
 زینه کا پر گیله شوکه
 ناخ و سه د ناخ ژقن نه فینن ..
 ژقن دویرینن ..
 نه ف نه فینه
 مینا ناگری لناف پیشی

من دقلینیت ••

مینا فیسه کا تھنگی

من دسینیت

بہس خو گیرو کہ بزفرہ فہ

فی دلنی ژئیشا چرمسی

تو گہش کہ فہ ••

پیچکنی سیناھینی بدہ من فہ ••

دئی بزفرہ فہ ••

ہشکہ سور گولیت کوزری

دگولستانا چائیت من دا

ٹاف بدہ فہ ••

تہ ف خیفہ تیت

دشہ نگہ کوینی دلنی من دا

بزالہ بین • تو خر کہ فہ ••

دئی بزفرہ فہ ••

سہرہ کانیا ہنائیت من

دا بزیتہ فہ

کہو رو بادیت

کہ فرو حہ لائیت لہ شیبی من

دا بخويننه ټه
 دى بزځړه ټه
 نارينا من !! نه ز دزانم
 به كو نه شيان
 دناف دارستائيت نه ټينى دا
 ته بسوژن ..
 يان دده ريا كه رب و كينى دا
 ته بنځه كهن و بكوژن ..
 باوه ريكه
 هندی هزرو بير من هه بن ..
 ژانو كوڅان دى ژته په ټن ..
 هه مى به كوو كړى گرتى
 دى قوربانو گورى ته بن ..
 دى قوربانو گورى ته بن ..

۱۹۷۶
 يا د روژناما هاو كاري دا
 به لاقبوى

دعوتِ نبویؐ و فتنہٴ اولادِ نبویؐ
لسانِ نبویؐ و فتنہٴ نبویؐ
مردِ نبویؐ یا لدرہٴ نبویؐ

وه لاتی من !!

من تو دقای بو ان دهست و پیت

پسر بخوینی خه ناگری ..

بوی سینگی مینا چایی

پر و م تیرا نشان کری ..

بوئی برینا ساتوری خونین

لی په نگاندی و تزی کری ..

لدهشت و چولنی

لکه لا تولنی

لهه چی درا کو هو تولنی

من تو دڦيای ..

لڻ نهوڙی من تو دڦی ..

وهك شقانی سوتی و حهیرانی بلیلا

که تی و شکهستی ..

وهك یتچیرفانی لیتچیری

تاژی و تیلهك

دههههی هافیتین بهر دهستی ..

وهك (سیابه ند) ئی لسه رانی

شهنگه (خه جوك) ئی نفستی ..

وهك میها ژ بهر دهڦی گورگی

بشهف فه ردهستی ..

من تو دڦی و هیژ دڦی ..

وهك بابهلک و هرو با

که پروکوینیت

پزو زارو کیت واری ته

دهه رینن .. من هیژ دڦی

وهك سیاریت

زورداری و کوتهك و زولمی

ههرو گیری و گیله شوکین

دمیرگ و زوما واری ته دا

دکه نو درینن .. من هیژ دڤئی ..
 وهك گوری یا سته م کاری یی و بی بهختی بی
 ریس و مه لوک و گدیشیت
 پریرو زه قییت واری ته
 دشه و تینن .. من هیژ دڤئی ..
 وهك قیری و نالینا ته دئیت
 کو قرو کوند
 گوشتی له شی ته دقه ورینن ..
 من هیژ دڤئی ..
 ئای وه لات و ژقن ئه قینئ !!
 نه دای و کور مینا دین
 هند ئیک دڤین
 چنکو وه لات
 ته ئه و ده نگه .. ته ئه و په نگه
 ته ئه و دنگه .. ته ئه و په نگه

۱۹۷۶

یا دپاشکوی عیراق دا به لاقبوی

کتاب کی دیا گیا

شرینا من !!
بہن دہنگیا تہ
کوٹانہ کا گہلہک کویرہ ۰۰
ہندہک دین : ہانساتہ
ٹومیدہ کا ٹیک جار دویرہ ۰۰
لی شرینی !!
دہمی نہ خشا پدشہ چائیت
تہ دخوینم ۰۰
برین کت کت ژلہشی دکھن ۰۰
دہمی پەردا کہ پینا تہ

دمه لیسیم ..

نازار من دهیلن و دره قن ..

لی نزانم ! ؟

بوچی هیدی هیدی دئی ی ؟ !

هه ی که هنی یا نه قن ژینی ،

چرا پیچ پیچه تو دزی ی ؟ !

ناخ تو دزانی

من چهند تو دئی ی ؟ !

زیبه بیژه !!

که نگی دئی بی لافاوو ئی ی ؟ !

که نگی دئی ئی ی ..

که نگی دئی ئی ی ..

۱۹۷۷

زوالم

هوزالم و !!

گهر ته شييا له شا بگوري ..

مينا قه فتا گياي دهست و

پتيا بدوري ..

باوهر بکه دئی بوی کوفانی تو مری ..

چ جا نه شی ی

هزرا بکری .. بيرا بکری ..

۱۹۷۷

دهی دبینم

دهمن دبینم
لچار کناریت ٿي وه لاتی
ژنو پيرو زارو دلفن ..
چاڻیت خورتا
دبنه ده ریاو ژئی دفرن
گه شه نه ورو باران دکه فن ..
سترانیت تازی و شینی بی
بو لاو که کی میرانی بی
دبن ناوازو شهنگه ته فن ..
تهز خو دبینم
هیتر گه نهجه کی چارده سالی و
گورگو درونده
ژمن دره فن ..
گهری دره فن ..

دہرہ بہ گء

دہرہ بہ گالسر رویائی

•• گوندی من سکر چیکرن ••

•• ہزر کرن ••

•• خپر جنیک دی ژتینہی مرن ••

•• لی ڈ بیر کرن ••

کو لدوریت شہنگہ گوندی

•• کانی دپرن ••

•• کانی دپرن ••

۱۹۷۷

• جو کائنات
• جو کائنات

شرینا من !!
هه‌ی تورینا ژ من دل‌مای
پراسته ئەز بوم
یئ دره‌وین ..
یئ کو هو مه‌ژی لته هه‌یرای ..
وه‌لی جانن
گه‌ر بوهارا ئەف ساله‌ژی
هات و دیسا من تو هه‌یلای ..
لژنا پیر ژانو ده‌ردو خه‌م
ئەز چوم و دیسا بته‌ئ مای ..

لشه‌فا بویکینیا ته جانن
 من تو فروتی و نه‌رزان دای ..
 حه‌ژ من نه‌که‌و
 بلا‌که‌زیت ته بو من بینه‌سیداره‌و
 خه‌لکو‌جیران
 بیژن : تفکه‌نه‌ئی زافای ..
 باوربکه
 ده‌من بگیسنی کوفانا
 شه‌نگه‌له‌شی ته من کیلای ..
 پاش من زانی
 جه‌رگی من سوت و کوزری و
 ژنوی من قیرکره
 سترانا .. نه‌ی دای .. نه‌ی دای ..
 شرکیت خونینی
 ژدلی من ریتن و
 هر‌نه‌ز مامه‌مه‌ای ..
 زفری مه‌فه .. زفری مه‌فه و
 نه‌ئی جاری
 نه‌ئین یا ده‌ژین من دا‌زای ..

- سه د جار سوزییت ته نه هیلم
دیسا شه پوزه و هر دامای ..
خو گوری کهم ..
ئیدی و نه کهم بیژی ئای ..
ئیدی و نه کهم بیژی ئای ..

۱۹۷۷

یا د روژ ناما هاو کاری دا
به لاقبوی

صنایع نوین
ایران

گافا تو هاتی شرینی ..
شاهی و داوہت
کہ تہ ناف قادا برینی
وخر بونہ فہ گہ شہ ستیریت تہ فینی
ور اتہ قاندن مژو دویکیلا
گرتی تہ سمانی ژینی ..
شرینا من !! زارو کہ کنی ژارو بن کہس و برسی بوم
ودک تو هاتی
برسا من شکہست و بدیتنا تہ
تیر بومہ فہ ..

برینه کا کویرا پر پیت و گوری بوم
وہک تو ہاتی

خرپہ مری و ساخ بومہ قہ ••
کو تر کہ کا نہ مری نہ مای و توری بوم
وہک تو ہاتی

گر تزییم و فری مہ قہ ••
شرینا من !!
وہک تو ہاتی

من ژنوی باری خہ ما دانی ••
ژنوی من ژوان لیشیت تہ چیچا
ژینج زانی ••

من ژنوی زانی
دلکئی بٹھقین

نہ نیشانا چ تیدایہ !

نہ دہریا ژان و خہ مایہ

نہ خیر نہ خیر ••

۱۹۷۷

یا دروژناما هاوکاری دا

به لاقبوی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

هو شرينى !!
ته دڙيتن به حسى جيهانا نه ٿو ڪه
بوته بڪم ..
ڪا ڇ ده رڇوو به حسى موديليت نوى بڪم
وه دياره تو زانى !!
من هاڙ ٿان گوتنا نينه
وه وه .. وه وه .. بوته بيزم
ڪا چند زارو
دلاندڪادا دڙينه ڪوڙتن ؟
ڪا چند سيداره دڙين دانانو

چهند مروف پیغه دئینه هلاویستن؟!

کا چهند گوندیت تژی هزار

هرو دئینه

قه براندنو و ویران کرن!؟

•• تهری •• تهری نه ز فان دزانم ••

له وان خه م خوری هه مانم ••

لیج من لهره

خیر گوریا ژبو پهریستی

نه ز بکه مه مزگهفت و دیر

هه می گوندیت ویران کری

بکه م باژیر •• بکه م باژیر ••

۱۹۷۸

۱
حصه

گهر جاره کن
بیراته هاتو ته ئیا ..
خبر هیشی یا ..
نوی که ی و پراکه ی ژبن پیا ..
دیسان یاری
دئی بم بوهارو گر نژم ..
چی یی تبلا خو دریز که ته به ژفاته
دئی بم فولکان و وی سوژم ..
دئی وی سوژم ..

۱۹۷۸

دایمی

پیری دایمی
لخو بزقره و کوفانو زانا فه هیره ..
ما نرانی
یا نه فرو که دروستبونا
برین و رویدانا پیره ..
هلو .. هلو .. ژئیر و پیته
چتروکا کاروانی بریشه
بو تاف زارو کا فه گیره ..
هه رفه گیره ..

پراگرتن

ٺهري برا !! ته زاني به
لهندهك قولاييت جيهاني
قازاييت خوارنا زاروڪا
دٽري بهرن ..
لزيرو گسرا
گييا بزارهه بوهاره
لين كارو بهرختت ههزارا
لين ناچهرن ..
لجهو درا
دهمي خانيا پخوها نه نيا خو چيدڪهن
بياني ديئنه خودانا
وه بومه ييت ئاڦا ڪرين
هلون ههرن ..
لين دگهل ههمي زورداري بين ..
ههٽاري بين ..
برساتي بين ..
گهو پرادگرن .. خورپرادگرن ..

۱۹۷۸

ضمانت

چہرہ فائو کری گرتی بیت باؤیری

لشہ فا تاری

خرپ فہ نہ را لتورینا من

دقہ مرین ••

ایشاد میژن ، برسینگی لی دپرتکینن ••

لی زنان

من تہو لیٹف بیت ژہر کرین ••

دی پین مرن

من تہف فہ نہ ریت ہلکرین ••

تہو گوری پین ژ ہردی دگرن ••

ناقہ مرن •• ناقہ مرن ••

فہرستہ کتاب دیوانی

(۱) وہ لاتن من

رونك : فرميسك

تيهنى : تينو

پره كه م : پرديكم

شهنگسته : بناغه

دى بورينم : نه يان پهرينمه وه

(۲) كاغهزه كا نه به لافكريا گيقاراي

گاغا : كاتى

دهه رفينم : نه روخينم

زهري : جوان

ؤمرا بشينه : بؤمن بينه

ييت په قينم : نه ته قينم

دقرينم : نه شكينم

(۳) ئەئىنا مەزىن

زقړوك : گەرداو

بەھى : شىنى ، تازى

نكارم : ناتوانم

كەفتىرە : كوتىرە

(۴) گىيىزەنەكا دى يا بتوزوكادى

كادى : دوروكەن

جەلىام : تاوامەوۈ

گىرك : گىرد

ئەمىرى : كوزايەوۈ

(۵) گاز يەك زجەرگى ئاسيا

چىرا : لەبەرچى

كور : قورت

دقەبن : قاسپە قاسپە دەكەن

دگەن : پى ئەگەن

نەلبىرە : لەبىرىان نىيە

پىقىنىك : پىيوار

چىچىك : چۆلەكە

پىئەن : مەناسە

(۶) سه ربهستی

قه شارتن : نه شارینه وه

ئاسخ : خاك

كه لهخ : كه لهش

چهم : رهز

پیتل : شه پۆل

هه رفتی : ره ماو

(۷) نارین بو نه ئیننی دکه ته گری

بیتزنی : پیتی بلین

تولاز : لاو ، گه نیج

چه روان : له وه پرگا

دلورینیت : گورانی نه لیتنه وه

(۸) دوستانج وه دفا

بارو شه : ره شه با

کوز : له وه پرگا

مهژی : میشک

گه ف : هه ره شه

بچه رن : بله وه رن

خاپاندن : هه له خه له تاندن

(۹) پالەكېن خوراكىرتى دېتە چىرايىن رىكا تارى

قالا : خالى

قولكا : بركان

پهقى : تەقى

زوى : زوو

پالە : كرىكار

مەر : پىمەر

زىل : كراوه

كەلەم : چىقل ، دىك

لەورا : لەبەر ئەوۋە

راتەقىنىم : راويان تىم

كەشوكو تىشېرك : ناوى دوو باندىيە

زىرى : ناوى كرىمىكە

گەورى : گەرو

گەنى : بوگەن

(۱۰) ئىسپىريالزم كارەككى نەزىياتى

نەزىياتى : اىن نەھاتو

وار : جىگايەك

چول : دەشت

من دداری : رىكى كەوتىم

هەز : چىلكە دار

شه په نيخ : شه ر کردن
 هړو با : ره شه با
 قيری : هاوار کرن
 نالين : ناله نان
 هړين : تریشته
 چکدکر : ووشکی نه کرد
 پر : پرد
 لی : بهلام
 کير : چه قو
 قوقلانده : دهريان هيتنا
 هندابون : وون بوون
 رده وچان : ددور و بهر
 هيژ نه ژهنگی : پيش نه وه ژهنگ بگریته وه

(۱۱) شقان

پهز : مهر
 مر : مرد
 ميهوکار : مهر و بز
 زوم : ههوارگا
 رابيت : هه لیت
 ژنویکا : سهر له نوی
 بهزیت : غار دت

(۱۲) یا تو دخوازی

مژی : منیش

دهرازینک : دهروازه

(۱۳) نازارو کوفان دبنه راگرتن و پیشفه چون

بهند : برگه یه که له گورانی

هاری : یارمه تی

بهروکا : له پیشه وه

دهلیقه : دهرفه ت

هوبن : تئوه

بدهن پئی : پئی که ون

تییختی : داکه نی

پاشقه نه ئی : مه ئی بو پاشه وه

(۱۴) من دگوت و ته فه دگیرا

قرقچی : زور تینوو

مژ : تهم

چرمسی : سیسبو

ژته را : بو تو

لیس : هیلانه

کوفان : غهم

کورک : عه با

سه خه ره ت : له پیناو

هیخی : هیوا

(۱۵) ته چچ ئياو من نه ئانى

من نه ئانى : نه م هينا

تهف : هه مو

چسا : چؤن

ئازرى : هه لچوو

پراف : پراو

من نه كارى : نه م توانى

هه ئى مه : لى هاتوو مه

ئارى : كورته ي (ئارين) ،

من نه دانى : نه م دانا

خوزى : خوزگه

باق : دهسته ، چه پك

كه زى : گيسو

(۱۶) دى بزف ره شه

بهس خوگىروكه : خوت دوا مه خه

گيئله شوكه : ئازاوه

مينا : وهك

پيش : پووش

پيچكى : هه ندى

سيناهى : كه مى رؤناكى

کوزری : سوتاو
کین : خیودت
بژالهین : بهلا و بوون
کهفر : بهردی گهوره
نهشیان : نهیان توانی
نهبنقه کن : نقومت بکن
رهفن : رانه کن

(۱۷) دهمی نهئینا وه لاتنی لسهر تهختنی دلنی مروئی پالدهدت

ساتور : چهقویه کی گهوره یه

در : جینگا

بلیل : شمشال

تاژی : تانجی

تیهک : تووله

قه پستی : ده رچوو

پز : منال

دهه پفینن : تیکی نه دهن

پریز : زهویه که گه نمه که ی دوراوه

کوند : ناوی بالنده یه که

(۱۸) که نگلی دی ئینی

کت کت : یهک یهک

هیدی هیدی : وورده وورده

پیچ پیچه : کهم کهم

زیه : زووکه

دزیئی : هه لئه قولئی

ئیئی : دئی

(۱۹) زالم

گه ر ته شیا : گه ر توانیت

بگوری : کهول بکهی

چوجا : هیچ جارئی

نه شین : ناتوانی

هزر : بیرو را ، بیرو باور

(۲۰) دهمی دینیم

دهم : کات

لئن : هه جۆلینه وه

(۲۱) دهره بهگ

سکر : سه ددیکی بچوو که بو ئاو گرتن

خیر : هه سوو

جنیک : رهز

(۲۲) نه ٿينه ڪا نوي و باوريه ڪا موڪم

هيري : هاري

ريتن : رستن

زاي : له دايڪ بوو

داماي : پهريشان

بيڙي : بلي

(۲۳) من ٿنوي چيڙا ٿيني زاني

قاد : مهيدان

خري بونهه : ڪو بوونهوه

راته قاندين : راويان نا

گوري : گير

قه مري : ڪوڙاوه

تاوي بوم : نه خوش بووم

گير ٿريم : زه ردمخه نه مني گرت

ٿوان : له وانه

(۲۴) يانه ز دزانم

صاڙ : ناگام

دئينه ڪوڙتن : ده ڪوڙرين

لانديڪ : بيتسڪه

تڙي : پير

(۲۵) هیخی

هیخی : هیوا

راکھی : هه لگری

ته ئیا : ویت

ژبن : له ژیر

تبل : په نجبه

(۲۶) دایخی

بزیره : بگه زه وه

ژان : ئازار

قه هیره : بهاره

هلو : ههسته

ژئیر و پیته : له ئیسرووه

بریته : بهر توه

قه گیره : بیلیوه

(۲۷) راگرتن

قازان : مه نجبه ل

ئه نی : ئیو چه وان

هلون : هه لسن

خوه : ئاره قه

بیانی : بیگانه

هه رن : برۆن

(٢٨) فەنەر

فەنەر : چەرا

جەردەقان : پێی گر

باژێر : شار

تورین : ناویکی جوانی کچه

دقه مرین : ئەکوژیننەوه

دپرتکینن : لەت لەت ئەکەن

رقم الابداع في المكتبة الوطنية - بغداد

(٢٩٣) لسنة ١٩٨٢

دار الحرية للطباعة - بغداد

١٤٠٢هـ - ١٩٨٢م

ارای شعی قجلیین

شعر
فلیل محمد رفیقی

مکتبہ اسلامیہ

لاہور

مکتبہ دارالافتاء پاکستان

لاہور

لاہور